

Dr Aleksandra Paliczuk

Stanowisko: adiunkt

Kontakt:

aleksandra.paliczuk@us.edu.pl

aleksandrapaliczuk@gmail.com

Dyscyplina naukowa i prowadzone badania:

Językoznawstwo ogólne i stosowane. Językoznawstwo kognitywne.

Znaczna część moich badań poświęcona jest badaniu języka włoskiego w ujęciu kognitywnym, ze szczególnym uwzględnieniem teorii gramatyki kognitywnej R. W. Langackera (w korelacji z teorią Językowego Obrazu Świata J. Bartmińskiego), czy też teorii metafory G. Lakoffa i M. Johnsona. Czerpię również z innych teorii (G. Fauconniera czy Ch. Fillmora) oraz przemyśleń innych znanych badaczy w tej dziedzinie, jak np. E. Tabakowskiej, R. Przybylskiej, R. Grzegorzczukowej, J. R. Taylora czy Z. Kövecsesa i wielu innych.

W przypadku badań nad językiem, a dokładniej nad językiem włoskim, mają one odpowiedzieć na pytanie: jak użytkownicy języka włoskiego nadają sens swoim doświadczeniom i w jaki sposób jest to odzwierciedlone w języku. Zatem celem jest zrozumienie sposobu, w jaki tworzone jest znaczenie, jaka jest natura wielowarstwowych relacji między językiem a różnymi procesami mentalnymi zachodzącymi w umyśle (takimi jak percepcja, konceptualizacja, kategoryzacja, schematyzacja, obrazowanie, metaforyzacja etc.).

Moje badania skupiają się na szeroko rozumianym pojęciu otaczającej nas przestrzeni (i jej elementów), która od zawsze była w centrum zainteresowań człowieka. Refleksje dotyczące pojęcia przestrzeni pojawiają się w wielu szkołach filozoficznych, również w innych dyscyplinach naukowych, jak np. w antropologii, socjologii czy językoznawstwie. Traktowana jest ona jako produkt społeczny lub historyczny, bądź też jako produkt działalności ludzkiej, jak np. w przypadku rolnictwa, rzemiosłnictwa czy przemysłu. Obecnie przestrzeń może być traktowana wielowymiarowo, między innymi: jako przestrzeń fizyczna stanowiąca fizyczną rzeczywistość, na którą składają się osoby, przedmioty, zjawiska, zdarzenia, sytuacje itd., jako przestrzeń mentalna, wyimaginowana (świat konceptualny w umyśle człowieka), bądź też wirtualna – odnosząca się do rzeczywistości cyfrowej. Celem tych badań jest próba odpowiedzi, między innymi, na pytania: 1) jaka jest relacja pomiędzy językiem a człowiekiem (rozumianym nie tylko jako jednostka, ale jako grupa użytkowników języka, jako społeczność językowa reprezentowana przez dane społeczeństwo); 2) jak zdolności poznawcze wpływają na język; 3) jaka jest relacja między doświadczeniem świata, treściami poznawczymi a ich reprezentacją językową; 4) w jaki sposób jest konstruowane znaczenie i jakie czynniki mają na ten proces wpływ. Analiza materiału językowego ma zweryfikować wpływ wielorakich aspektów (jak np. bagaż społeczny czy też indywidualny, kulturowy, historyczny, polityczny etc.) na percepcję, pojmowanie, konceptualizację i w konsekwencji na reprezentację językową pojęć odnoszących się do fragmentów rzeczywistości pozajęzykowej.

Przebieg kariery naukowej:

Magister filologii włoskiej: 2002 (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Doktorat: 23.01.2007

Tytuł rozprawy doktorskiej: „Concetto della strada nella lingua italiana. Approccio cognitivo.”
(„Pojęcie drogi w języku włoskim. Ujęcie kognitywne.”)

Promotor: Prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

Uczelnia: Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Filologiczny

Publikacje:

“A Cognitive Approach to Teaching Italian Prepositions to Polish Students” (rozdział w monografii) w: “Foreign Language Pedagogy in the Light of Cognitive Linguistics Research”.

(pod red.) G. Drożdż, B. Taraszka-Drożdż, Wyd. Springer, 2020,

„La doppia natura dell’*acqua* nei portali femminili” (współautor: Agnieszka Pastucha-Blin) – w: *Kwartalnik Neofilologiczny LXVI*, 4/2019, pod red. Franciszka Gruczy, Warszawa, PAN, 2019, pp. 610-624

“L’immagine linguistica del passato in base all’aspetto verbale in italiano, polacco ed inglese” – w: *Neophilologica vol. 30*, pod red. Wiesława Banysia, współudz. Anna Krzyżanowska i Monika Sułkowska, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2018, pp. 229-242

“I fraseologismi come fonte di errori nel contesto dell’immagine linguistica del mondo” (współautor: Agnieszka Pastucha-Blin) - w: *Neophilologica, vol. 29*, pod red. Wiesława Banysia i Beaty Śmigielskiej, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2017, pp. 209-223

“La doppia natura del *fuoco* nei portali femminili” (współautor: Agnieszka Pastucha-Blin) – w: *Kwartalnik Neofilologiczny LXIV*, 1/2017, pod red. Franciszka Gruczy, Warszawa, PAN, 2017, pp. 54-65

“Paese che vai usanze che trovi. La concettualizzazione del ‘paese’ in italiano” – w: *Neophilologica, vol. 28*, pod red. Wiesława Banysia współudz. Katarzyna Kwapisz-Osadnik, współudz. Fabrice Marsac, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016, pp. 220-231

“Il concetto di ‘porta’ nel discorso italiano” (współautor: Agnieszka Pastucha-Blin) – w: *Linguistica Silesiana, vol. 37*, pod red. Rafała Molenckiego, Katowice, PAN, 2016, pp. 143-159

“La realtà virtuale e l’immagine linguistica del mondo.” – w: LUBLIN STUDIES IN MODERN LANGUAGES AND LITERATURE 39(2), pod red. Jolanty Kniei i Jarosława Krajki, Lublin, Wydawnictwo UMCS (<http://www.lsml.umcs.lublin.pl/>), 2015, pp. 91-105

“L’identità digitale nella società contemporanea – l’analisi sociolinguistica dei nickname usati sulle chat line italiane.” – w: *Romanica Cracoviensia, vol. 14*, pod red. Marceli Świątkowskiej, Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2014, pp. 199-213

“Spazio – pensiero – lingua. La concettualizzazione della ‘città’ in italiano.” – w: *Neophilologica*, vol. 26, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014, pp. 298-309

“Efektywność nauczania języków obcych w polskich szkołach publicznych z perspektywy ucznia.” – w tomie pt. „Wyznaczniki sukcesu nauczyciela i ucznia w glottodydaktyce” pod red. Beaty Karpeta-Peć, Radosława Kucharczyka, Macieja Smuka oraz Marty Torenc, Warszawa, Instytut Germanistyki UW, Instytut Romanistyki UW, 2014, pp. 253-265

“La linguistica e l’insegnamento delle lingue straniere. I problemi delle lezioni di traduzione a livello avanzato della competenza linguistica.” – w: *Neophilologica*, vol. 25, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013, pp. 162-175

“Tradurre l’immagine del mondo. L’approccio cognitivo alla traduzione sull’esempio del ‘Cosmo’ (‘Kosmos’) di Witold Gombrowicz.” – w: *Neophilologica*, vol. 25, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2013, pp. 208-218

“L’approccio cognitivo nell’analisi linguistica e i miti della traduzione.” w: *W kręgu teorii. Studia językoznawcze dedykowane Profesorowi Kazimierzowi Polańskiemu in memoriam*, pod red. Henryka Fontańskiego, Rafała Molenckiego oraz Olgi Wolińskiej, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2009, pp. 135-143

“Rapporto tra tempo e spazio sull’esempio di alcune preposizioni italiane. Analisi cognitiva.” w: “Tempo e memoria nella lingua e nella letteratura italiana, Atti del XVII Congresso A.I.P.I. Ascoli Piceno, 22- 26 agosto 2006, Vol. I: Linguistica e didattica”, Pubblicazioni dell’Associazione Internazionale Professori d’Italiano, Nuova serie 5, 2009, pp. 87-99

“La rappresentazione delle conoscenze – diversi modelli delle strutture concettuali nell’ambito della linguistica cognitiva.” w: *Neophilologica*, vol. 20, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2008, pp. 221-235

“Il passo dal pensiero alla lingua – l’analisi cognitiva della STRADA nella lingua italiana.” w: *Neophilologica*, vol. 20, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2008, pp. 124-141

“L’immaginare. I profili dell’occhio nelle lingue: italiana, polacca ed inglese.” w: *Linguistica Silesiana*, t. 27, pod red. Kazimierza Polańskiego, Kraków, Universitas, 2006, pp. 105-115

“Occhio all’italiana - cioè l’immagine linguistica del mondo italiano.” w: *Neophilologica*, vol. 17, pod red. Wiesława Banysia, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2005, pp. 177-186

Referaty wygłoszone na krajowych i/lub międzynarodowych konferencjach naukowych:

30.11.-01.12.2019: Udział w międzynarodowej konferencji: "Italiano e lingue slave: problemi di grammatica contrastiva" zorganizowanej przez Instytut Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego (Wrocław)

Tytuł referatu: "L'immagine linguistica del passato in base all'aspetto verbale in italiano, polacco ed inglese"

28-30 maja 2018: Udział w międzynarodowej konferencji: "XV Congresso SILFI. Linguaggi settoriali e specialistici: sincronia, diacronia, traduzione, variazione" zorganizowanej przez Uniwersytet w Genui (Włochy)

Tytuł referatu: "La doppia natura dell'acqua nei portali femminili" (współautor: Agnieszka Pastucha-Blin)

20-22 czerwca 2013: Udział w międzynarodowej konferencji naukowo-dydaktycznej: „Sukces w glottodydaktyce” zorganizowanej w Warszawie przez Wydział Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Tytuł referatu: „Efektywność nauczania języków obcych w polskich szkołach publicznych z perspektywy ucznia.”

23-24 listopada 2012: Udział w IV konferencji translatorycznej z cyklu Imago Mundi „Tłumaczenie w XXI wieku. Teoria – kształcenie – praktyka” zorganizowanej w Warszawie przez Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

Tytuł referatu: „Praktyka przekładu jako jeden z przedmiotów na kierunkach filologicznych a oczekiwania rynku w świetle reformy edukacyjnej.”

24-25 września 2009: Udział w międzynarodowej konferencji „Między egzotyką a swojskością. O tłumaczeniu literatury włoskiej na język polski i odwrotnie” zorganizowanej przez Instytut Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej oraz Instytut Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Tytuł referatu: „Przetłumaczyć obraz świata - podejście kognitywne do tłumaczenia na przykładzie *Kosmosu* Witolda Gombrowicza.”

22-26.08.2006: udział w międzynarodowej konferencji „Tempo e memoria nella lingua e nella letteratura italiana” zorganizowanej w Ascoli Piceno przez A.I.P.I.

Tytuł referatu: “Rapporto tra tempo e spazio sull'esempio di alcune preposizioni italiane. Analisi cognitiva.”

8-11.09.2004: Udział w międzynarodowej konferencji „Il doppio nella lingua e nella letteratura italiana” zorganizowanej w Dubrowniku przez Departament Italianistyki Uniwersytetu w Zagrzebiu (Chorwacja).

Tytuł referatu: “Tra il pensare e il fare c'è di mezzo il parlare. Duplicità o triplicità dell'atto linguistico?”

24-27.09.2003: Udział w międzynarodowej konferencji „Les images du monde dans les langues et littératures romanes” zorganizowanej w Katowicach przez Instytut Filologii Romańskiej UŚ.

Tytuł referatu: “Occhio all'italiana - cioè il ruolo dell'occhio nell'immagine linguistica del mondo italiano.”

28-30.09.2003: udział w międzynarodowej konferencji kognitywistycznej „Obrazowanie w języku” zorganizowanej w Łodzi przez Polskie Towarzystwo Językoznawstwa Kognitywnego i Katedrę Języka Angielskiego UŁ.

Tytuł referatu: „Obrazowanie w języku. Profile *oka* w językach: włoskim, polskim i angielskim.”

Inna działalność naukowa:

Recenzja artykułu „Fra lingua e dialetti” Magdaleny Szczepanik złożonego do czasopisma studenckiego ReVue (Nr 2/2011).

Członkostwo w towarzystwach naukowych:

Członkostwo w Polskim Towarzystwie Neofilologicznym (PTN)

Członkostwo w Polskim Towarzystwie Językoznawstwa Kognitywnego (PTJK)

Członkostwo w Stowarzyszeniu Italianistów Polskich (SIP)

Członkostwo w Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana (SILFI)

Działalność administracyjno-organizacyjna:

Koordynator merytoryczny PNJW dla studiów I stopnia, język włoski z programem tłumaczeniowym oraz języki stosowane: język włoski i język angielski

Koordynator PNJW / PNJA

Opiekun roku

Udział w pracach komisji rekrutacyjnych

Promotor prac licencjackich oraz magisterskich

Recenzent prac licencjackich oraz magisterskich

Nagrody i odznaczenia:

2017r. – nagroda Rektora za znaczący indywidualny wkład do dorobku kategoryzacyjnego Wydziału w latach 2013-2016.

Inne:

09.10.2012 – Spotkanie z uczniami klas licealnych w Zespole Szkół Nr 10 w Zabrze mające na celu prezentację oferty Instytutu Języków Romańskich i Translatoryki

Opieka nad dyplomantami (2008/2009, 2018/2019)

Recenzje prac licencjackich (2009/2010, 2018/2019, 2019/2020)

Opieka nad magistrantami (2011/2012-2012/2013, 2019/2020-2020/2021)

Recenzje prac magisterskich (2018/2019)

16.03.2018 – Warsztaty językoznawcze pt. „Jak ugryźć język? Abc analizy języka” skierowane głównie do studentów naszego Instytutu, którzy stoją przed wyborem seminarium (dyplomowego bądź magisterskiego)

19.03.2018 – współudział w organizacji „Italoфонии 2018” – wykład pt. „Pięta Achillesa w nauce języków obcych. Idiomy włoskie opisujące części ciała” przygotowany i przeprowadzony wspólnie z dr Agnieszką Pastuchą-Blin

26.09.2018 – udział w Dniach Otwartych Wydziału Filologicznego UŚ – warsztaty pt.: „O języku słów kilka. Analiza języka w ujęciu kognitywnym”

26.10.2018 – Warsztaty językoznawcze pt. „Język – myśl – rzeczywistość. Jak myślimy? Jak wyrażamy, to o czym myślimy? Jak mówimy o tym, co postrzegamy?” skierowane dla studentów wszystkich kierunków i specjalności, którzy zainteresowani są tematyką językoznawstwa